

GRENDOVERSCHRIJDENDE WERKGROEP KREKEN EN POLDERS

JAARVERSLAG 2015

Colofon:

Het jaarverslag 2015 van de Grensoverschrijdende Werkgroep Kreken en Polders is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de Kerngroep:

- Reinier van Nispen (voorzitter Nederlandse delegatie)
- Marloes van Tilburg (secretaris Nederlandse delegatie)
- Katrien Thomaes (voorzitter Vlaamse delegatie)
- Jeroen Van Waeyenberge (secretaris Vlaamse delegatie)
- Koen Van Driessen
- Marie-Paule De Poorter
- Thijs Goossen
- Bart Vervaeke

Redactie:

- Jeroen Van Waeyenberge
- Katrien Thomaes

Foto's

- Katrien Thomaes, Marloes van Tilburg, fototheek Bekkensecretariaat Brugse Polders, presentaties sprekers

Inhoud

1	DOELSTELLINGEN EN VOORGESCHIEDENIS	4
1.1	De instelling van het regionale grensoverschrijdende wateroverleg	4
1.2	Stroomlijning en omvorming van grensoverschrijdende overlegorganen.....	5
1.3	Huidige organisatiestructuur en werking	7
1.3.1	Werkingsgebied	7
1.3.2	Samenstelling.....	7
1.3.3	Vergaderingen.....	8
1.3.4	Taken	8
2	BESPROKEN ONDERWERPEN.....	9
2.1	Uitbreiding van het Zwin	9
2.2	Raamakkoord uitbreiding van het Zwin.....	10
2.3	Resultaten van de verziltingsstudie in de Zwinregio	11
2.4	Natuurherstelmaatregelen in en om het Zwin	13
2.5	Proeftuin Zoet Water.....	14
2.6	Proefproject rond waterconservering op perceelsniveau	15
2.7	Waterbeschikbaarheid in Vlaanderen – lopende onderzoeken.....	16
3	VELDBEZOEKEN.....	17
3.1	Werkbezoek nieuwe natuurcentrum “Het Zwin”	17
3.2	Sluizencomplex Terneuzen	18
4	GRENSOVERSCHRIJDENDE PROJECTEN.....	19
4.1	Interreg V Vlaanderen-Nederland, samenwerken over de grens	19
5	VOORUITBLIK WERKING	20
6	NIEUWE GEZICHTEN.....	21
	BIJLAGE: ledenlijst grensoverschrijdende werkgroep Kreken & Polders - 2015	22

1 DOELSTELLINGEN EN VOORGESCHIEDENIS

1.1 De instelling van het regionale grensoverschrijdende wateroverleg

Aan weerszijden van de grens tussen Nederland en Vlaanderen heeft de waterbeheersing noodgedwongen een zeer sterke wisselwerking. Er zijn dan ook altijd al contacten tussen beide landen nodig geweest om hierover goede afspraken te maken. Op basis daarvan kan oppervlaktewater vanuit de ene zijde worden afgevoerd naar de andere zijde. Maar ook wijzigingen van (grond)waterkwantiteit en -kwaliteit kunnen zich over de grens heen laten voelen.

Eind 1993 beslisten de Belgisch-Nederlandse Commissie voor de grensoverschrijdende onbevaarbare waterlopen en de Benelux-Werkgroep Grondwater dat er op regionaal niveau overleg gevoerd moet worden tussen de uitvoerende instanties van het waterbeheer uit beide landen. Daartoe werden vier grensoverschrijdende stroomgebiedcomités langs de Belgisch-Nederlandse grens opgericht die dienden te zorgen voor de integrale aanpak en afstemming van grensoverschrijdende waterproblematiek. De basis voor de geografische begrenzing van deze comités werd gevormd door de verbondenheid van het watersysteem binnen het gebied. Hierbij werd geheel in de lijn van de Kaderrichtlijn Water gehandeld.

Men beoogde toen ook de stroomgebiedcomités een rol te geven in de nog op te richten overlegstructuren in overeenstemming met de internationale Maas- en Schelde-verdragen, terwijl ook gepreludeerd werd op de instelling van het rivierbekkenbeleid dat plaatselijk in Vlaanderen was opgestart. Sinds enkele jaren heeft een vertegenwoordiger van de Internationale Schelde Commissie zitting in het comité en draagt zorg voor de overdracht van informatie.

In principe dienden alle bestaande grensoverschrijdende overlegstructuren rond oppervlaktewaterbeheer, grondwaterbeheer, waterkwaliteitsbeheer en natuurbeheer op regionaal niveau te worden opgenomen in de stroomgebiedcomités. Dit vergt de vertegenwoordiging van alle waterbeheerders.

Bij de oprichting werd besloten dat de stroomgebiedcomités enkel een adviserende en coördinerende rol hebben met betrekking tot afstemming van planvorming, beheer, vergunningverlening, onderzoek en uitvoering van werken.

Meer in het bijzonder richten deze taken zich op:

- het gezamenlijk uitwerken van internationale verplichtingen en afspraken zoals gemaakt in het kader van de Noordzee Ministersconferentie (gestart in 1984) en de Werkgroep "grondwater" van de BENELUX Economische Unie, evenals in EG-richtlijnen, zoals de richtlijn stedelijk afvalwater (1991), de kaderrichtlijn water (2000),...
- het afstemmen van beleidsdoelstellingen voor de grensoverschrijdende waterlopen en het grondwater;
- de opstelling van grensoverschrijdende beheerplannen;
- het regionaal afstemmen van werkzaamheden inzake de muskusrattenbestrijding;
- het initiëren van en participeren in integrale projecten voor grensoverschrijdende deelstroomgebieden;
- het voorbereiden van gemeenschappelijke Belgisch-Nederlandse projecten die in aanmerking kunnen komen voor subsidiëring in het kader van het In-

terreg-programma voor de Euregio Scheldemond, de Grensbrede Samenwerking Vlaanderen-Nederland en het Benelux Middengebied en/of Maas-Rijn;

- het opstellen van een jaarlijkse rapportage.

1.2 Stroomlijning en omvorming van grensoverschrijdende overlegorganen

In 2010 keurde de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) een voorstel voor stroomlijning van het grensoverschrijdend overleg goed. Hiertoe werd besloten omdat in het verleden het grensoverschrijdend overleg met buurlanden en -gewesten in diverse vormen en met diverse intensiteit plaats vond.

Om te komen tot afstemming van grensoverschrijdend overleg op stroomgebiedniveau, bekkenniveau en waterschapsniveau, concludeerde de CIW het volgende:

- de stroomgebiedcomités, worden afgeschaft of omgevormd tot een overlegorgaan met een duidelijk mandaat en met afstemming op hoger niveau;
- via de delegatieleiders in de internationale riviercommissies wordt nieuw informeel strategisch bilateraal overleg georganiseerd. Onderwerp van dit strategisch bilateraal overleg zijn dossiers/thema's zijn die niet thuishoren in bestaande overlegfora of in de bekkenstructuren;
- de bekkencoördinatoren staan in voor de informatiedoorstroming tussen lokaal niveau en stroomgebiedniveau in verband met grensoverschrijdende dossiers;
- de bekkenbesturen voorzien een vast agendapunt rond de terugkoppeling (bottom-up en top-down) van grensoverschrijdende dossiers;
- de bekkenstructuren en waterschappen kunnen in het kader van grensoverschrijdend overleg vertegenwoordigers uit buurlanden en andere gewesten uitnodigen.

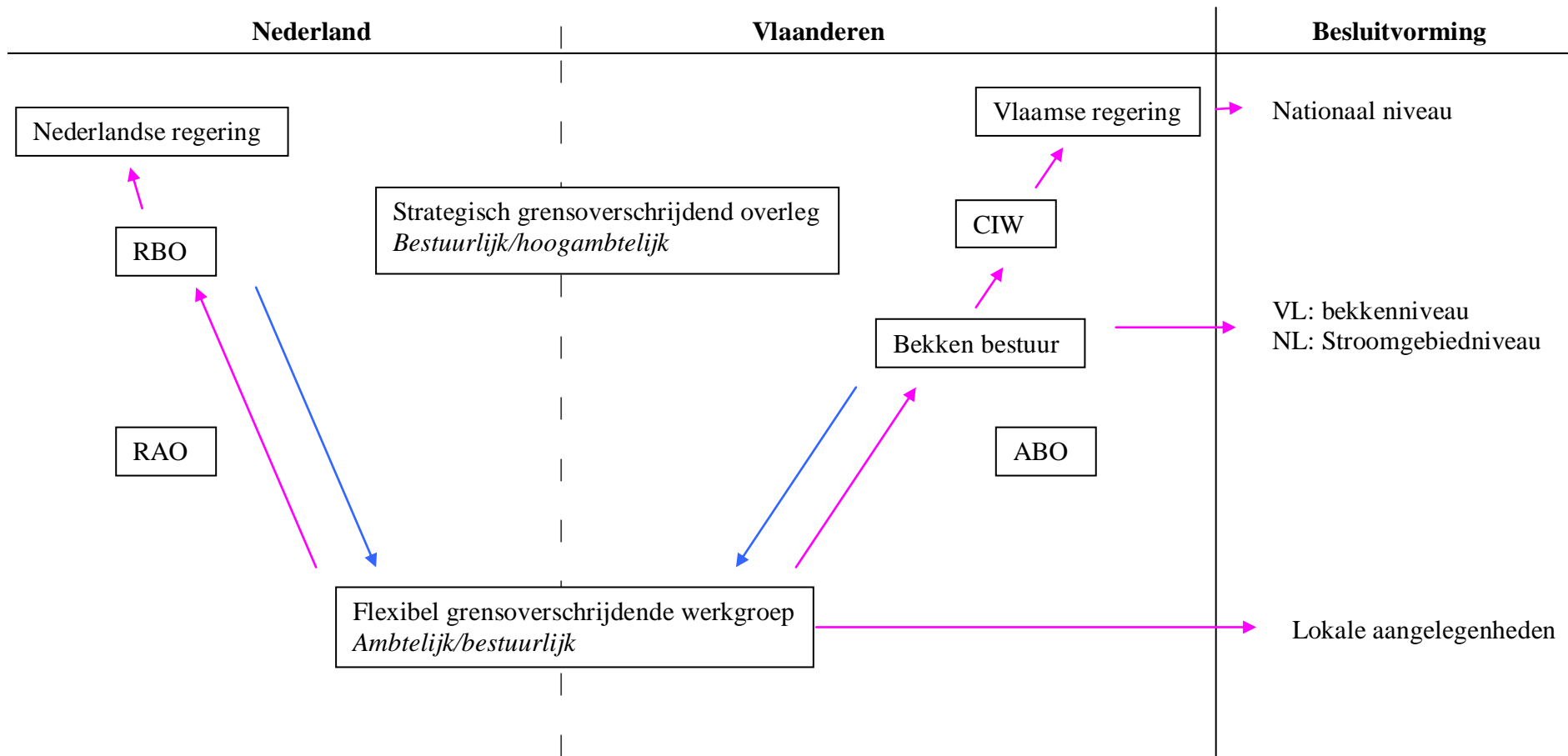
In 2011 werden er verder afspraken gemaakt over het lokaal bilateraal (evt. trilateraal) overleg in het kader van operationele, concrete aspecten. Een overzicht van hoe de wisselwerking met allerlei overlegstructuren uit het waterbeleid er langs Nederlandse en Vlaamse kant uit dient te zien, is weergegeven in bijgevoegde figuur¹. De oprichting van een 'flexibele grensoverschrijdende werkgroepstructuur' al naargelang noden in elk bekken wordt mogelijk gemaakt. De samenstelling is ambtelijk of gemengd bestuurlijk en ambtelijk. Deze flexibele werkgroep is locatie of gebieds-specifiek en/of themaspecifiek van aard. Deze kan naast bilateraal ook eventueel trilateraal samengesteld zijn. Ze ressorteren onder bekkenstructuren (Vlaanderen) of Regionaal Bestuurlijk Overleg (Nederland), waarbij terugkoppeling belangrijk is. De frequentie van de samenkomst kan variëren al naargelang de noodzaak. Daarnaast wordt in het kader van lokaal bilateraal overleg in Vlaanderen de mogelijkheid voorzien dat Nederlandse vertegenwoordigers uitgenodigd kunnen worden op bekkenbesturen en/of ambtelijk bekkenoverleg als agendaleden. De Nederlandse waterschapsbesturen nodigen op hun beurt de bekkenbesturen uit om hun vergaderingen als agendalid bij te wonen.

¹ RBO = Regionaal bestuurlijk overleg

RAO = Regionaal ambtelijk overleg

CIW = Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid

ABO = ambtelijk bekkenoverleg

—> Een RBO of Bekken bestuur besluit tot instelling van een grensoverschrijdende werkgroep

—> Besluitvorming

Op basis van de gemaakte afspraken hierboven is het Grensoverschrijdend Stroomgebiedcomité 'Kreken en Polders' omgevormd tot een flexibele grensoverschrijdende werkgroep. De organisatiestructuur en werking (zie 1.3) van het comité past volledig binnen de gemaakte afspraken. Daarom is het stroomgebiedcomité omgedoopt tot de Grensoverschrijdende Werkgroep 'Kreken en Polders'. De organisatiestructuur en werking blijft ongewijzigd, enkel de naam is veranderd. In de vergadering van 11 mei 2012 hebben de leden hun goedkeuring gegeven aan deze omvorming tot grensoverschrijdende werkgroep met een permanent karakter.

Daarnaast zijn voor het werkingsgebied van deze werkgroep reeds de formele stappen in Vlaanderen gezet opdat Nederlandse vertegenwoordigers uitgenodigd worden op de algemene bekkenvergadering en/of ambtelijk bekkenoverleg als agendaleden (deelname ivm agenda). In de praktijk is dit sinds 2011 het geval voor het Bekken van de Brugse Polders en het Bekken van de Gentse Kanalen. Het Waterschap Scheldestromen is als agendalid opgenomen in deze bekkenstructuren.

1.3 Huidige organisatiestructuur en werking

De organisatiestructuur van de grensoverschrijdende werkgroepen stond reeds beschreven in een nota van de Belgisch-Nederlandse Commissie voor de grensoverschrijdende onbevaarbare waterlopen en de Benelux-werkgroep Grondwater. Hieraan is sindsdien niets gewijzigd.

1.3.1 Werkingsgebied

Voor het Grensoverschrijdend Stroomgebiedcomité "Kreken en Polders" werd toen vermeld dat het werkingsgebied de grensstreek van de Provincie Zeeland en de Provincies Oost- en West-Vlaanderen omvat. De praktische invulling die daaraan is gegeven (zie hiervoor de rapportage voor de periode 1996 – 2000) is sindsdien enigszins geëvolueerd mede onder invloed van organisatorische aanpassingen van het waterbeheer. Gesteld mag worden dat de huidige werkgroep haar werkgebied omschrijft als het terrein in deze grensstreek waar grensoverschrijdend de invloed van het waterbeheer merkbaar is.

1.3.2 Samenstelling

De grensoverschrijdende werkgroep 'Kreken en Polders' is een ambtelijk overlegorgaan. Het is samengesteld uit instanties die verantwoordelijkheid voor beleid en beheer op het gebied van de kwantiteit en de kwaliteit van het oppervlakte- en het grondwater hebben (zie bijlage). De volgende instanties zijn hierin vertegenwoordigd:

- de betrokken bekkensecretariaten;
- de waterschapssecretariaten;
- vertegenwoordigers van polders en wateringen (oostelijk en westelijk deel van het Leopoldkanaal);
- het betrokken Nederlandse waterschap;
- de Internationale Scheldecommissie;
- de betrokken Vlaamse en Nederlandse provincies;
- de Vlaamse provinciale waterbeheerders;
- de Vlaamse en Nederlandse waterbeheerder van de onbevaarbare waterlopen (incl. grond- en oppervlaktewater);
- de Vlaamse en Nederlandse waterwegbeheerders;
- de betrokken waterketenbedrijven;

Op vraag van de leden kunnen externe deskundigen de vergadering bijwonen.

1.3.3 Vergaderingen

De Grensoverschrijdende Werkgroep "Kreken en Polders" komt twee maal per jaar bijeen. Het voorzitterschap en secretariaat rouleren per jaar. In de even jaren verzorgt de Nederlandse delegatie het voorzitterschap en het secretariaat, in de oneven jaren verzorgt de Vlaamse delegatie dit. De vergaderingen worden voorbereid door een kerngroep, bestaande uit de beide voorzitters en secretarissen en een afgevaardigde van het Nederlandse waterschap, de Provincie Oost-Vlaanderen en de VMM. Er werd in 2015 tweemaal samengekomen met de leden van de werkgroep, eenmaal op 24 april in Knokke-Heist en eenmaal op 16 oktober in Terneuzen. Voor het werkingsjaar 2015 heeft de Vlaamse delegatie het voorzitterschap waargenomen.

1.3.4 Taken

De werkgroep treedt niet in de plaats van de afzonderlijke waterbeherende instanties. De taak van de Grensoverschrijdende Werkgroep "Kreken en Polders" bestaat uit:

- het wederzijds informeren/ervaringsuitwisseling over alle zaken die betrekking hebben op het integrale (grond)waterbeheer en -beleid in het algemeen;
- coördineren en adviseren op het gebied van planvorming, onderzoek en de uitvoering van werken;
- het bevorderen van afstemming van de besluitvorming door de bevoegde instanties betreffende grensoverschrijdend waterbeheer;
- de afstemming van grensoverschrijdende projecten in het kader van Interreg en andere grensoverschrijdende programma's.

Over de werking van de werkgroep wordt er teruggekoppeld op de bekkenbesturen. De werkgroep was ook vertegenwoordigd op het ambtelijk overleg ikv de stroomlijning van het grensoverschrijdend overleg Vlaanderen-Nederland.

2 BESPROKEN ONDERWERPEN

De plenaire vergadering van april stond in het teken van de projecten die lopen in en rond het Zwin. Er zijn heel wat projecten gepland en ook al enkele in uitvoering. Als expert werd daarom ook iemand van het kabinet van de gouverneur van de provincie West-Vlaanderen uitgenodigd. De gouverneur is immers betrokken bij de Internationale Zwincommissie en het zwindossier valt onder de gecoördineerde opdracht van de gouverneur.

Op de plenaire vergadering in het najaar stonden een aantal aspecten rond het beheeren van zoetwatervoorraden in Vlaanderen en Nederland op het programma, zowel lokaal als op grotere schaal.

2.1 Uitbreiding van het Zwin

Het Agentschap Maritieme Dienstverlening Kust (MDK), afdeling kust heeft de principes van het Masterplan Kustveiligheid toegelicht, alsook de link met de omgeving van het Zwin. De Zwinuitbreiding wordt in een groter perspectief gekaderd, alsook de doelstellingen van het project en de maatregelen werden geschetst. Daarnaast werd stilgestaan bij de verschillende stappen en de planning en bijhorend budget.

Bij de bespreking werden de volgende elementen aangehaald:

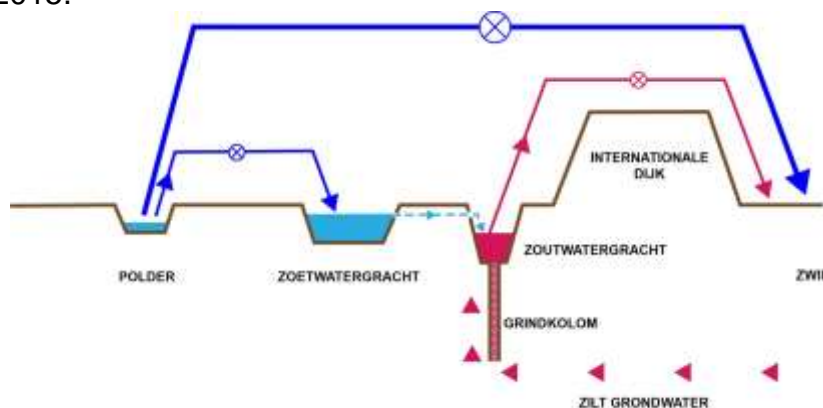
- Bij zandopspuitingen op het strand wordt het strand volledig afgezet, omwille van mogelijke problemen met drijfzand. Pas na enkele getijden is het terug betreedbaar, en wordt de zone rond de stortput vrijgegeven. Het is belangrijk rekening te houden met de periode waarin dit wordt uitgevoerd.
- De uitbreiding van het Zwin zal lager komen te liggen dan het huidige Zwin. Hierdoor zal er in de beginperiode constant water staan en zal zich als het ware een waterbak gedragen. Er wordt niet extra gegraven, zodat het huidige bodempeil behouden zal worden.
- Alle pompen worden ondergebracht in één gebouw. Ook de pompen voor de anti-verziltingsmaatregelen worden in dit gebouw geïntegreerd.

- Bij het ontwerp van de grachten is het belangrijk om mee te nemen dat er hydraulisch contact is tussen de gracht en het grondwater. Bij het ontwerp van het systeem van zoet- en zoutwatergracht werd door het studie bureau dit aspect mee bekeken. Er wordt daarbij gewerkt met kleiproppen om de doorgang van het water te beletten.
- Bij de voorbereiding van het project met de strekdam en haven in Cadzand is door het Waterschap Scheldestromen bekeken of dit project geen gelijkaardig effect zal hebben als de westelijke strekdam in Zeebrugge waar een grote aanzanding aan het gebeuren is. De monding van het Zwin is immers heel dichtbij.

2.2 Raamakkoord uitbreiding van het Zwin

De Vlaamse Landmaatschappij gaf uitleg bij de aanleiding tot het raamakkoord, de inhoud ervan (doelstellingen en principes) en de stand van zaken van de uitvoering anno maart 2015.

Bij de bespreking werden de volgende elementen aangehaald en uitgeklaard:

- De pompen die geplaatst worden dienen om de verzilting tegen te gaan, en de maatregelen die nu genomen worden niet voor de ontzanding van het Zwin. Men heeft vroeger geleerd uit het graven van een slibput. De uitbreiding van het Zwin zal de verzanding wel vertragen, maar niet helemaal tegengaan.
- Het onderhoud van het Zwin is mee opgenomen in het beheerplan van het Agentschap voor Natuur en Bos. Dit dient wel op lange termijn bekeken te worden.
- In Nederland zijn de natuurverenigingen naar de Raad van State gegaan tegen het RUP en niet tegen de lopend bouwvergunningaanvraag van MDK,

aangezien er nog geen bouwvergunning is en ook geen bezwaar t.o.v. het raamakkoord van Nederlands kant.

- De natuurverenigingen halen het feit aan dat er zoet water in het zoute systeem ingepompt zou worden, wat een negatieve invloed zou kunnen hebben op de aanwezige zoute fauna en flora. De pompen zijn enkel een noodstelsel en bij regen zal er ook zoet water in het systeem terecht komt.

2.3 Resultaten van de verziltingsstudie in de Zwinregio

Er werd uitleg verschaft over de problematiek van verzilting aan Vlaamse en Nederlandse kant in de omgeving van het Zwin.

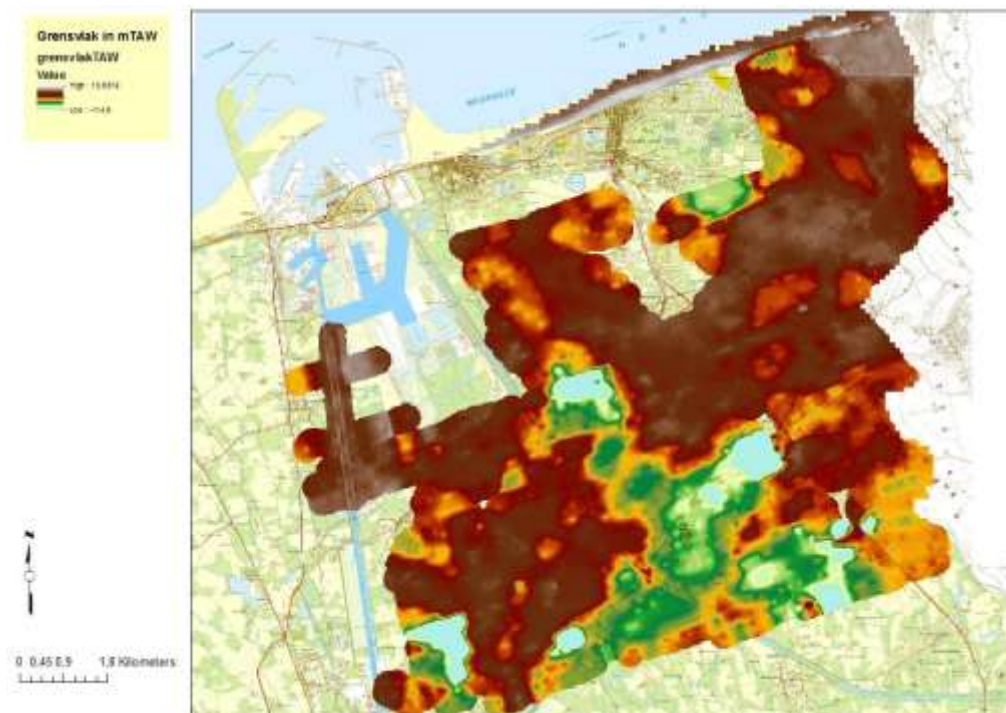
In april 2014 voerde de VMM metingen uit aan de oostkust om de verziltingstoestand van het grondwater te bepalen. De verdeling tussen zoet en zout grondwater werd al eens in kaart gebracht in de jaren 1960 en 1970 en toen bekendgemaakt via de verziltingskaart.

De helikoptermetingen tonen op het eerste zicht een ingewikkelde verdeling van zoet en zout grondwater. Wanneer echter naderbij wordt gekeken, is een verband merkbaar met het soort bodem, de topografie en het zoutgehalte van de waterlopen. Verschillen tussen de oude en de nieuwe kaart zijn klein en in hoofdzaak te wijten aan een verschil

in interpolatie. Het belangrijkste verschil is merkbaar ter hoogte van de achterhaven van Zeebrugge, waar door de ontwikkeling van de haven een verandering in verdeling van zoet en zout grondwater is opgetreden. Over het algemeen kan echter uitgegaan worden van een vrij stabiele verziltingssituatie in het oostelijk deel van het kustgebied.

Met een veranderend klimaat en een stijgende zeespiegel bestaat de kans dat het evenwicht tussen zoet en zout grondwater verstoord zal worden. De nieuwe kartering laat toe de situatie op te volgen waardoor tijdig kan ingegrepen worden om de zoetwaterbeschikbaarheid in het gebied veilig te stellen.

Bij de bespreking werden de volgende elementen aangehaald en uitgeklaard:

- Metingen kunnen soms aangeven dat het grondwater zeer zoet kan zijn. Dit is echter afhankelijk van de periode waarin de metingen zijn uitgevoerd. Als dit bijvoorbeeld gebeurt midden in de zomer, met zeer droog weer. Na een droge periode kan dit verschillen.
- De beïnvloeding van de Damse Vaart door het kanaal Gent-Oostende is een belangrijk gegeven.
- Tijdens de 80-jarige oorlog in de Zwinstreek zijn er verschillende inundaties geweest die een rol kunnen spelen in het grondwater. De invloed op het grondwater is afhankelijk van de duur. Zo is de impact van het onder water staan van de IJzer tijdens de oorlog beperkt gebleken op het grondwater in deze streek. Bij een tijdelijke verzilting zal nadien het grondwater snel verzoeten als dit droog komt te staan.
- Met dit onderzoek is de referentiesituatie vastgelegd en zal pas na 10-15 jaar opnieuw gevlogen worden om veranderingen te kunnen waarnemen. De vraag werd gesteld of in dit kader niet langer gemonitord moet worden ifv het raamkoord voor de zwinuitbreiding en de genomen maatregelen.
- De variaties in seizoenen hebben enkel betrekking op de bovenste laag en zijn door de helikopter in dit onderzoek niet gedetecteerd. Dit heeft voor het globale plaatje geen gevolg.

- Er werd vastgesteld dat in het westen van het Zwin, op een hoger gelegen deel, hetzelfde is gemeten door ANB dan wat deze studie aangeeft.

De Provincie Zeeland gaf een overzicht van de resultaten van de grondwaterstudie rond het Zwin uitgevoerd door de Universiteit Gent. De effecten op de omgeving door de geplande uitbreiding werden kort samengevat, alsook de mitigerende maatregelen genomen aan Vlaamse en Nederlandse zijde. De monitoring van de grondwaterstanden werd uitgelegd, volgens de verschillende methoden.

Met betrekking tot de monitoring van verzilting zijn verschillende technieken met sondes uitgetoetst. Rekening houdend met de kostprijs per techniek heeft elke methode zijn meerwaarde. Wanneer men een gerichte monitoring wil doen in een straal van 300 m rond een gebied, kan beter het gebied afgestapt worden, want dit geeft goede resultaten en is tevens goedkoop. Voor grotere gebieden draagt de methode met de helikopter de voorkeur uit.

2.4 Natuurherstelmaatregelen in en om het Zwin

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) stond in zijn presentatie stil bij volgende aspecten rond het natuurherstel in het Zwin:

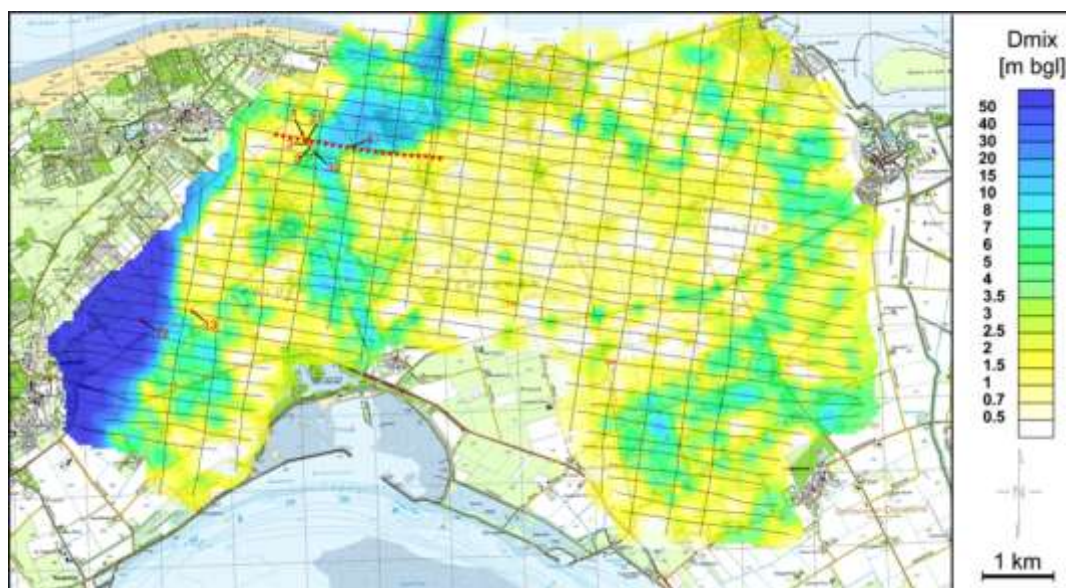
- Zwin: what's in a name?
- Het Life-programma: algemene situering
- De Zwin-vlakte: resultaten van het LIFE+ ZTAR-project
- Zwinduinen en –polders: resultaten het LIFE ZENO-project, met oa het aspect hydrologie
- Toekomst: realisatie van Zwin Natuurcentrum en uitbreiding Zwin

2.5 Proeftuin Zoet Water

De Provincie Zeeland lichtte het project Proeftuin Zoet Water, gereedschapsontwikkeling voor een duurzame zoetwatersituatie in een verziltende omgeving, toe. Hierbij kwamen de volgende elementen aan bod:

- zoet water, wat is het probleem?
- Nederlands kader nl. Deltaprogramma
- twee sporen voor Zeeuwse aanpak met voorbeelden
- basisinformatie uit zoet-zoutkartering

Bij de bespreking werden de volgende elementen aangehaald en uitgeklaard:

- In vergelijking met De Breuck werd er bij de zoet-zoutkarteringen in het kader van dit project nu meer in detail op bodemniveau gemeten; de kaarten zijn nu nauwkeuriger. Het gaat hierbij wel om een verschillend aantal meetpunten. De Breuck had er 15, terwijl de campagne nu 13.000 punten telde. Dit geeft automatisch meer detail.
- Het klopt niet helemaal dat de kaarten van de zoet-zoutkarteringen lijken aan te geven dat bepaalde zones dan niet meer geschikt zijn voor de landbouw, aangezien dit afhankelijk is van de teelt. Meer in het noorden van Nederland zijn er zones waar bepaalde gewassen niet meer verbouwd kunnen worden. Zo zijn bijvoorbeeld tulpen die zeer gevoelig zijn voor zout dan aardappelen.

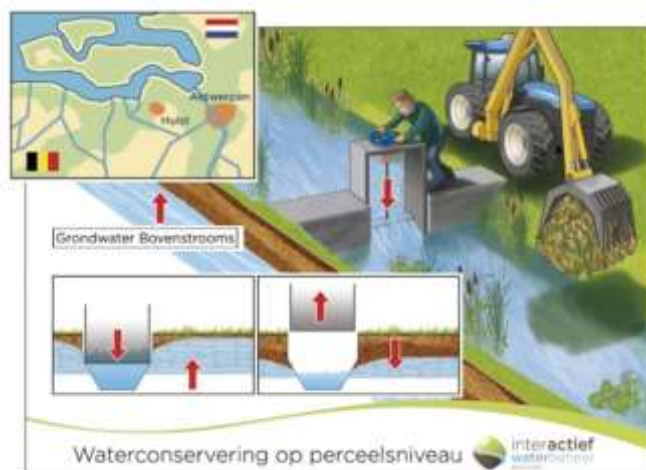
Ook verschilt de risicobeleving in Nederland gek genoeg regionaal. In sommige gebieden is men op de dood voor zout, terwijl men er in andere gebieden er niet zo'n punt van maakt. Er zijn zogenaamde mythes waarbij bepaalde boomsoorten niet meer geteeld zouden kunnen worden door te hoge zoutconcentraties. Maar dit zou dan voor heel het zuiden van Nederland moeten gelden. Dan zou ook de landbouw in Zeeland totaal onmogelijk zijn, wat niet zo is. Wanneer effect zichtbaar is, is afhankelijk van de grens zout-zoet. In oppervlaktewater kunnen zeer hoge concentraties zout voorkomen, hoger dan in het grondwater zelf. Ook is het afhankelijk wat brak genoemd wordt. Het is belangrijk dat tegen dergelijke mythes bestreden wordt, of er ontstaan zogezegd problemen. Zo is het geweten dat op bepaalde plaatsen ijsbergsla niet meer geteeld kan worden. Het is belangrijk dat de teelten afgestemd worden op de aanwezige zoutconcentraties. In de toekomst zullen er aanpassingen aan teelten nodig zijn.

- De gemeten data van dit project zullen in december volgend jaar voor iedereen beschikbaar worden gesteld op een website. Het beheer van de data gebeurt samen door de Provincie Zeeland en het Waterschap Scheldestromen.
- Bij de evolutie van de grensovergang zoet-zout zal er mogelijk een grotere ziltedruk zijn vanwege de zeespiegelstijging. Het is waardevol dat er nu een referentiekaart beschikbaar komt met een geschatte diepte en onnauwkeurigheid van 10%. Het grensvlak zal naar verwachting 1 m naar boven opschuiven per 100 jaar. Voor de landbouw is dit ok, maar voor het drinkwater zal dit problemen opleveren.

2.6 Proefproject rond waterconservering op perceelsniveau

Het Waterschap Scheldestromen lichtte de volgende zaken toe omtrent een proefproject om water op te houden dmv stuwen bij particulieren ifv zoetwatervoorraad:

- historie
- peilbesluit Paal
- wat is water conserveren?
- onderzoek en overeenkomst
- uitvoering en berekeningen
- effect en evaluatie
- beleid

Bij de bespreking werden de volgende elementen aangehaald en uitgeklaard:

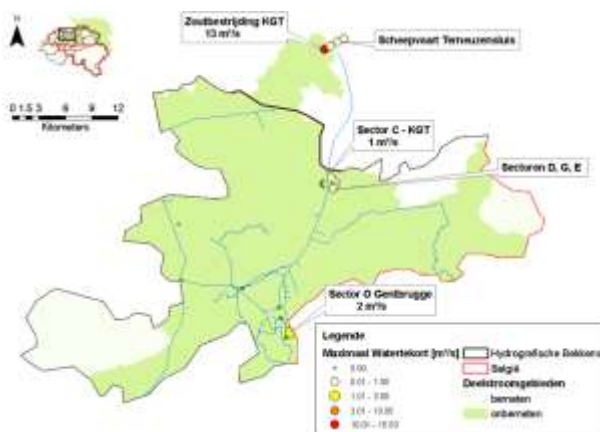
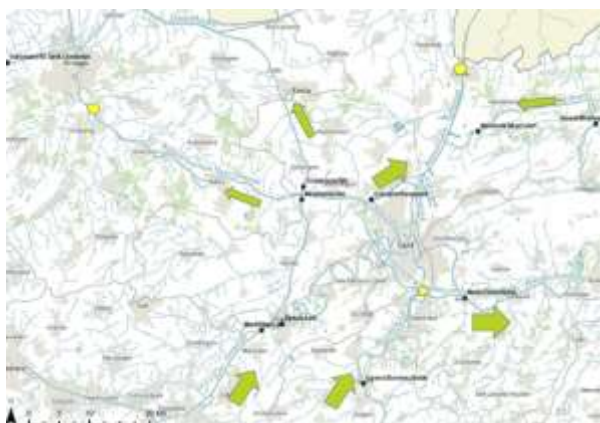
- Er is geen effect op het nitraatgehalte in dit project gemeten. Er is in het onderzoek ook geen grondwatermodel toegepast. Er was geen info over de drainagedikte en de ligging van de drainage. Enkel het effect in het oppervlaktewater is opgevolgd, samen met de ondersteuning van de aanvraag.
- Bij dit project wordt een doorgedreven participatie verwacht van de landbouwer, maar wat zijn de baten voor hem. De eerste stap voor een goede partici-

patie is lef voor het durven en het goed opvolgen. Op deze manier zien de landbouwers de meerwaarde dat ze ook iets kunnen doen en wat het waterschap niet kan doen.

2.7 Waterbeschikbaarheid in Vlaanderen – lopende onderzoeken

W&Z gaf een overzicht van de lopende onderzoeken rond waterbeschikbaarheid in Vlaanderen. De volgende zaken kwamen aan bod:

- waterverdeling regio Gent
- klimaatwijziging
- meten nu en in de toekomst
- waarom modelleren
- waterbalansen

Bij de bespreking werden de volgende elementen aangehaald en uitgeklaard:

- Het verschil tussen gebruiken en verbruiken zit hem in het feit dat een gebruiker water uit het systeem weghaalt, een gebruiker maakt er gebruik van en voegt het dan weer toe aan het watersysteem.
- Het traktaat met Nederland over het Kanaal Gent-Terneuzen heeft al een zekere leeftijd en dient dus herbekeken te worden. In de zomerperioden kan bijna altijd niet aan het traktaat voldaan worden, terwijl dit in de winter wel het geval is. Het teveel is geen probleem, maar in de praktijk is het te weinig dat problemen oplevert. Er dient 13 m³/sec voorzien te worden naar Nederland ivf de zoutverdringing. Maar er is wel geen traktaat met Frankrijk en Wallonië over wat er in Vlaanderen toekomt. Met Nederland is er overleg, maar met Wallonië zijn er geen harde afspraken gemaakt. Er zijn wel degelijk al pogingen geweest met Wallonië, maar de gesprekken met vooral Frankrijk verlopen heel moeizaam. Dit is een belangrijk punt dat uitgeklaard moet worden. Binnen de Scheldec commissie worden er pogingen ondernomen om dit op te lossen. Zolang er niet met elkaar gepraat kan worden, kunnen er geen afspraken gemaakt worden. Misschien is de bouw van de nieuwe sluis in Terneuzen het moment voor een nieuw traktaat met Nederland.

3 VELDBEZOEKEN

3.1 Werfbezoek nieuwe natuurcentrum “Het Zwin”

De Provincie West-Vlaanderen en het Agentschap voor Natuur en Bos realiseren in het Zwin een uniek, eigentijds natuurpark dat dé nieuwe natuurgerichte topattractie aan de kust wordt. In het nieuwe Zwin Natuur Park krijgt de bezoeker de gelegenheid om de typische en bijzondere Zwinnatuur op een attractieve en prikkelende manier te ontdekken en te beleven, interactief of via rechtstreeks contact met de natuur. Dit zowel in het nieuwe bezoekerscentrum als in het natuurpark zelf, als in de van daaruit toegankelijke Zwinvlakte, aan Vlaamse zijde van de Zvingeul. Het natuurbelevingsaanbod van het eigentijdse Zwin Natuur Park is gericht op een breed en divers publiek: individueel of in groep, jong en oud, families, scholen, verenigingen, maar uiteraard ook de professionele natuurliefhebber.

Onder leiding van de provincie West-Vlaanderen werd een uniek werfbezoek gebracht aan het in opbouw zijnde nieuw toeristisch-educatief natuurcentrum. Er werd uitleg gegeven rond het aspect duurzaamheid in het gebouw. Daarnaast werden al enkele realisaties van het natuurpark zelf bezocht.

Als alles volgens plan verloopt kan het nieuwe Zwin tegen de zomer van 2016 de deuren openen voor het grote publiek.

Voor verdere informatie over het natuurpark wordt verwezen naar de volgende website: <http://www.zwin.be/nl/nieuw-zwin-natuur-park>

3.2 Sluizencomplex Terneuzen

In de gebouwen van het portaal van Vlaanderen (zie <http://www.portaalvanvlaanderen.nl/>) werd een film getoond over het huidige sluizencomplex te Terneuzen en de link met het Kanaal en de Haven van Gent. Ook werd stil gestaan bij de ontwikkelingen rond de bouw van het nieuwe sluizencomplex te Terneuzen. Daarna volgde een korte rondleiding op het huidige sluizencomplex.

Voor verdere informatie over het nieuwe sluizencomplex wordt verwezen naar de volgende website: <http://nieuwesluisterneuzen.eu/>

4 GRENSOVERSCHRIJDENDE PROJECTEN

4.1 Interreg V Vlaanderen-Nederland, samenwerken over de grens

Het secretariaat Interreg Vlaanderen-Nederland bracht in de plenaire vergadering van het najaar een toelichting over het Interreg V Vlaanderen-Nederland programma met focus op de kansen voor de grensoverschrijdende werkgroep. De volgende elementen werden achtereenvolgens gepresenteerd:

- programmagebied en organisatie
- doelstellingen van het programma met de vier prioriteiten
- proces
- resultaten 1ste oproep en 2de oproep
- doorlooptijd en aanbeveling voor indienen voorstellen

Bij de bespreking werden de volgende elementen aangehaald en uitgeklaard:

- Door de provincie West-Vlaanderen werden samen met Vlakwa twee projecten ingediend binnen dit programma. De provincie Zeeland zal geen projecten rond water indienen. Wel een bodemproject, maar dit dient nog verder bekeken te worden om definitief in te dienen.
- Het is belangrijk te weten dat het pas rendabel is om een project in te dienen als je project minimaal 1 miljoen euro kost. De inspanningen wegen dan pas immers op tegen het voordeel van de subsidies.

5 VOORUITBLIK WERKING

Hieronder worden een aantal onderwerpen aangegeven die mogelijk in een volgende plenaire vergadering besproken kunnen worden:

- **Watererfgoed:**
Door het Waterschap Scheldestromen is recent een inventaris gemaakt van dit onroerend erfgoed, met doel om daarna visie hierover op te maken. In Vlaanderen komen waterbeheerders ook in aanraking met erfgoed bij het onderhoud van de waterlopen en waterwegen.
Dit item is zeer breed met raakvlakken naar waterbeheer, oa herwaardering watermolens, restauratie kaaimuren met zeldzame planten, hoe omgaan met werken aan en rond beschermde stuwen en sluizen, herstel van oude sifons, scheepswrakken op zee, herwaardering cultuurhistorische waterlopen zoals de Lieve).
- **Ervaringen met NTMB-FUP's (fauna uitstapplaatsen) in Vlaanderen-Nederland:**
Ervaringen door diverse waterbeheerders rond NTMB en FUP's, zowel op bevaarbare als onbevaarbare, kunnen tussen Vlaanderen en Nederland besproken en uitgewisseld worden. Zo is er in Vlaanderen ook gestart met een certificatiesysteem rond NTMB-materiaal, cfr. FSC-label.
- **Rampenfondsen ikv overstromingen in Vlaanderen-Nederland:**
Hoe is dit fonds gestructureerd aan beide zijden van de grens? Wat zijn de gehanteerde normen? Hoe bepaald men wat ramp ikv wateroverlast is?
- **Zwemwaterrichtlijn in Vlaanderen-Nederland:**
Hoe wordt aan beide zijden van de grens de Europese richtlijn geïnterpreteerd? Hoe implementeren we beide deze in de praktijk en hoe wordt deze gemonitord? Wat met calamiteiten bij zwemwater? Hoe communiceren naar burger? Welke tools zijn er hiervoor allemaal voorhanden?
- **Aanpak olieverontreiniging Vlaanderen-Nederland:**
In Vlaanderen is op niveau van de CIW een nota in voorbereiding, omtrent een afsprakenkader voor aanpak olieverontreiniging, wie contacteren, wat best practises, opsporen bronnen, opmaak proces verbaal, etc. In Nederland zijn er op verschillende bestuursniveau's al afspraken gemaakt omtrent calamiteiten (Rijk, Waterschap). De gehanteerde aanpakken kunnen tegenover elkaar geplaatst worden en ervaringen hierover uitgewisseld worden.

6 NIEUWE GEZICHTEN

In 2015 werden binnen de plenaire vergadering van de werkgroep “Kreken en polders” ook een aantal nieuwe leden verwelkomd. Zo werd Stefan Devocht, celhoofd exploitatie bij afdeling Bovenschelde van Waterwegen en Zeekanaal, vervangen door Dré Maes, watermanager bij dezelfde afdeling. Daarnaast vervoegde Saskia Lammens, diensthoofd Buitendienst IJzer, Leie en Brugse Polders en Buitendienst Bovenschelde, Gentse Kanalen en Dender bij VMM, de plenaire vergadering.

BIJLAGE: ledenlijst grensoverschrijdende werkgroep Kreken & Polders - 2015

Naam	Voor-naam	Dienst	Functie	lid	Telefoon	Email
Goossen	Thijs	Waterschap Scheldestromen	Afdelingshoofd	effectief	0031(0)882461000	thijs.goossen@scheldestromen.nl
D'Hondt	Ingrid	Bekkensecretariaat Gentse Kanalen	Bekkencoördinator	effectief	0032(0)92921152	ingrid.dhondt@wenz.be
De Poorter	Marie-Paule	Provincie Oost-Vlaanderen, Dienst Integraal Waterbeleid	Coördinator Water cel Planning	effectief	0032(0)92677666	marie-paule.de.poorter@oost-vlaanderen.be
De Vylder	Evelien	Bekkensecretariaat Beneden Zeeschelde	Bekkencoördinator	effectief	0032(0)32246709	evelien.devylde@wenz.be
Desaever	Jan	Provincie West-Vlaanderen, Dienst Waterlopen	Ingenieur	plaatsvervanger	0032(0)50403379	jan.desaever@west-vlaanderen.be
Deurinck	Lies	Provincie West-Vlaanderen, Dienst MiNaWa	Coördinator Integraal Waterbeleid	effectief	0032(0)50403480	lies.deurinck@west-vlaanderen.be
Maes	Dré	NV Waterwegen en Zeekanaal, afdeling Bovenschelde	Watermanager	effectief	0032(0)92921187	dre.maes@wenz.be
Goegebeur	Maarten	Vlaamse Milieumaatschappij, afdeling Operationeel Waterbeheer	Ingenieur	plaatsvervanger	0032(0)59562647	m.goegebeur@vmm.be
Goubert	Marc	Polder Moervaart en Zuidlede	Dijkgraaf	effectief	0032(0)93557358	marclili@skynet.be
Janssen	Guido	Bekkensecretariaat Beneden Zeeschelde	Planningsverantwoordelijke	plaatsvervanger	0032(0)32246752	g.janssen@vmm.be
Lagast	Hervé	De Watergroep-provinciale directie Oost Vlaanderen	Diensthoofd Technische Diensten	effectief	0032(0)92409111	herve.lagast@dewatergroep.be
Lammens	Saskia	Vlaamse Milieumaatschappij - Buitendienst Oostende en Gent	Diensthoofd	effectief	0032(0)476917970	s.lammens@vmm.be
Huysmans	Ann	Internationale Scheldec commissie	Uitvoerend secretaris	effectief	0032(0)32060680	a.huysmans@isc-cie.org
Raes	Chantal	Waterschap Scheldestromen		effectief	0031(0)882461520	chantal.raes@scheldestromen.nl

Naam	Voor-naam	Dienst	Functie	lid	Telefoon	Email
Lafort	Rob	Evides Waterbedrijf	Adviseur Hydrologie & Bescherming Waterwingebieden	effectief	0031(0)102936612	c.lafort@evides.nl
Rommens	Ruben	Bekkensecretariaat Gentse Kanalen	Plannings- verantwoordelijke	plaatsvervanger	0032(0)92921159	r.rommens@vmm.be
Thomaes	Katrien	Bekkensecretariaat Bekken van de Brugse Polders	Bekkencoördinator	co-voorzitter	0032(0)497399728	k.thomaes@vmm.be
Van Driessen	Koen	Vlaamse Milieumaatschappij, Dienst Beheer Onbevaarbare Waterlopen	Ingenieur	effectief	0032(0)92436823	k.vandriessen@vmm.be
Van Nispen	Renier	Provincie Zeeland, Afdeling Water, Bodem en Natuur	Beleidspecialist Water	co-voorzitter	0031(0)118752107	jr.v.nispen@zeeland.nl
Van Tilburg	Marloes	Provincie Zeeland, Afdeling Water, Bodem en Natuur	Beleidsondersteuner Water	effectief	0031(0)118631161	m.v.tilburg@zeeland.nl
Van Waeyenberge	Jeroen	Bekkensecretariaat Bekken van de Brugse Polders	Plannings-verantwoordelijke	secretaris	0032(0)59562696	jeroen.vanwaeyenberge@wenz.be
Vancraeynest	Dirk	Oostkustpolder	Ontvanger-Griffier	plaatsvervanger	0032(0)50333271	waterbeheer@oostkustpolder.be
Vanden Bulcke	Mathias	Bekkensecretariaat Bekken van de Brugse Polders	Plannings-verantwoordelijke	effectief	0032(0)59562658	m.vandenbulcke@vmm.be
Vandevelde	Dieter	Vlaamse Milieumaatschappij, afdeling Operationeel Waterbeheer	Dienst grondwaterbeheer	effectief	0032(0)25532171	di.vandevelde@vmm.be
Vervaeke	Bart	Vlaamse Milieumaatschappij, Afdeling Rapportering Water	Meetnet Oppervlaktewater Boven-schelde, Gentse Kanalen en Dender	effectief	0032(0)92437891	b.vervaeke@vmm.be
Wijffels	Antoine	Oostkustpolder	Dijkgraaf	effectief	0032(0)50333271	antoine.wijffels@skynet.be
Oorthuijsen	Willy	Rijkswaterstaat Directie Zee en Delta		effectief	0031(0)118622741	willy.oorthuijsen@rws.nl